

O kandydaturze Donalda Trumpa, monografii „Polska rewolucja a Kościół 1788-1792” oraz badaniach Fundacji Bartelsmanna

Zobacz kolejny odcinek programu Trzeci Punkt Widzenia emitowanego w TVP Kultura z udziałem filozofów Marka A. Cichockiego, Dariusza Karłowicza i Dariusza Gawina

Tematem kolejnego programu były wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej w kontekście coraz większych szans na uzyskanie nominacji republikańskiej przez Donalda Trumpa, a demokratycznej przez Hillary Clinton. Ponadto poruszono kwestię skomplikowanych historycznych okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 Maja i specyfiki polskich dziejów drugiej połowy XVIII wieku. Na zakończenie odniesiono się do badań niemieckiej opinii publicznej, negatywnie ustosunkowującej się do perspektyw interwencji militarnej w wypadku ataku rosyjskiego na Polskę lub kraje bałtyckie.

Podkreślając globalne znaczenie wyniku rozstrzygnięć wyścigu o amerykańską prezydenturę Marek Cichocki przypominał, że „cały czas porządek zachodniego świata zbudowany jest na prymacie i potędze gospodarczej i wojskowej Stanów Zjednoczonych, a fenomen Trumpa wskazuje na nadchodzącą, wielką, faktyczną zmianę w polityce amerykańskiej, ale i w polityce europejskiej”. Dariusz Karłowicz podniósł kwestię poglądów amerykańskiego milionera na politykę

zagraniczną: „Ten kandydat na kandydata składa deklaracje zmiany kształtu NATO. Dla nas jako Europy Środkowo-Wschodniej to hiobowe wieści”.

W drugiej części programu przypomniano monumentalną monografię angielskiego historyka polskiego pochodzenia, Richarda Butterwicka-Pawlikowskiego pt. „Polska rewolucja a Kościół 1788-1792”. Jak stwierdził Dariusz Gawin, pokazuje ono, że nazbyt uproszczona jest „stara, szkolna wizja, jak polskie Oświecenie toczyło heroiczną walkę z polskim sarmatyzmem, obskurantyzmem, klerykalizmem i wszystkim co złe w I Rzeczypospolitej, a ukoronowaniem tej walki była postępową, oświeceniową Konstytucją 3 Maja”. Dariusz Karłowicz wskazywał, że wówczas „wyzwolono się z nieuchronnego, zdawałoby się, dla zjawisk tamtej epoki antyklerykalizmu: nie chodziło o projekt wyrwania religii z korzeniami jak w ówczesnej Francji” – po uchwaleniu Ustawy Rządowej nie wieszano biskupów, tylko udano się do Katedry odśpiewać *Te Deum*.

Ostatnim poruszonym zagadnieniem były wyniki najnowszych badań Fundacji Bartelsmanna. Pokazują one, że obywatele niemieccy są niechętni wschodniej flance NATO, a 57% Niemców nie chce, by ich żołnierze bronili Polski i państw bałtyckich w przypadku napaści ze strony Rosji. Uczestnicy programu zastanawiali się, czy odpowiada za to rusofilia, naiwność, zwykły strach, liberalny egoizm czy powojenna trauma. Zdaniem Marka Cichockiego w społeczeństwach zachodnich przeważa *logika korzyści*, która „jest bardzo słaba w przypadku zagrożeń zewnętrznych, gdy jednostka musi poświęcić się bez perspektyw korzyści”. Postawiono też w tym kontekście pytanie: czy w takich okolicznościach Niemcy mogą pełnić rolę filaru bezpieczeństwa Europy?

Zobacz odcinek